

## **ВІДГУК**

**офіційного опонента, доктора наук з державного управління, доцента**

**Ярового Тихона Сергійовича**

**на дисертаційну роботу на дисертаційну роботу Касьяна Олексія  
Олександровича «Державна політика у сфері попередження надзвичайних  
ситуацій», представленої на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора  
філософії (PhD) галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» зі  
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»**

**Актуальність теми дисертації, зв'язок із науковими програмами, планами,  
темами.**

Основним способом забезпечення безпеки і стійкого розвитку регіону повинен стати спеціальний механізм державної політики з попередження і подолання наслідків НС із специфічними функціями і структурами, методами і інструментами, джерелами і каналами досягнення цілей його суб'єктів. Потрібне розширення соціальної бази для підвищення ефективності дії цього механізму за рахунок консолідації органів державної влади і місцевого самоврядування, підприємств усіх секторів і галузей, громадських організацій і інститутів.

Цей механізм, будучи системою відносин у рамках соціально-економічного розвитку регіонів, виступає як основний елемент забезпечення подібної комплексності, що дозволяє органічно інтегрувати заходи оперативного характеру, що проводяться в період НС, із заходами з попередження НС і діяльністю у повній економічній реабілітації об'єктів і регіонів. Його формування і ефективна реалізація виступають головним чинником вдосконалення вітчизняної системи попередження і подолання наслідків НС.

Таким чином, об'єктивна необхідність теоретико-методологічного обґрунтування актуальної концепції організації системи попередження НС, подолання їх наслідків і управління цими процесами на основі розвитку механізмів державної політики зумовила актуальність теми дисертаційного дослідження, його логіку і прикладне значення.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.**

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг



України з точки зору цивільного захисту» (державний реєстраційний номер 0112U002587), що розроблялася в Національному університеті цивільного захисту України. Конкретно дисертантом проаналізовано заходи удосконалення державної політики забезпечення безпеки при надзвичайних ситуаціях в Україні.

**Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.**

Мета, що сформульована автором та логічно відображає суть роботи, полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій.

Перейдемо до змісту дисертаційної роботи.

Після вступу, який написано в повній відповідності до вимог МОН України, дисертант перший розділ присвятив характеристиці державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій та аналізу надзвичайних ситуацій в системі загроз при формуванні державної політики, а також соціально-економічним наслідкам надзвичайних ситуацій (стор. 19-68).

У другому розділі – «Аналіз стану державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій» - визначено соціально-економічний механізм державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій, надано оцінку страхового механізму державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій, систематизовано зарубіжний досвід використання механізмів публічного регулювання при формуванні державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій (стор. 69-120).

Логічно завершує дисертаційне дослідження третій «Напрями удосконалення державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій» - де обґрунтовано формування організаційно-правового механізму державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій та сучасні заходи державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій, окреслено стратегічні напрями удосконалення соціально-економічного механізму державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій (стор.121-



167).

Розділи власних досліджень адекватно розкривають поставлені задачі, що містять посилання на власні публікації.

Новизна наукових положень дисертаційного дослідження Касьяна Олексія Олександровича полягає у вирішенні наукового завдання щодо розвитку теоретичних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій з державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій.

Серед найбільш значущих результатів дослідження, що мають наукову новизну можна відзначити те, що: вперше обґрунтовано стратегічні напрями державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій, як правові норми, регулюючі аспекти безпеки, при надзвичайних ситуаціях, що містяться в різних галузях законодавства у сфері попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій та акумулюються в сукупності обставин і причин як об'єктивного характеру так і суб'єктивного характеру, як сфери державних правовідносин, які вимагають самостійного регулювання;

В роботі удосконалено: напрями формування організаційно-правового механізму державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій через правові форми та організаційну діяльність держави, яку складає організаційно-правова робота, стосовно функцій з попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій, спрямовану на організаційне забезпечення функціонування держави у даній сфері та організаційно-регламентуючій діяльності, спрямованій на збір та аналіз інформації про них, а також вироблення відповідних науково-технічних рекомендацій, та страховий механізм державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій, де для поліпшення функціонування системи страхування необхідна гнучка програма, що передбачає взаємодію системи страхування з системою моніторингу та прогнозування надзвичайних ситуацій, їх соціально-економічних та психологічних наслідків, необхідних для виявлення ризику на тих чи інших територіях, що в кінцевому рахунку впливає на страхову суму;

В дисертації набуло подальшого розвитку: заходи державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій через механізм прямого та зворотного



впливу надзвичайних ситуацій на економічну безпеку країни, що відрізняється урахуванням специфіки надзвичайних ситуацій, як загрозливих факторів економіки, форм їх впливу на безпеку в коротко-, середньо- та довгостроковому періоді, що дозволило обґрунтувати методичний підхід до визначення достатнього рівня ресурсного забезпечення діяльності щодо запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на рівні коефіцієнта мультиплікації і методика удосконалення соціально-економічного механізму державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій, як комплекс заходів, що здійснюється системою спеціалізованих у цій галузі організацій різних форм власності, а також фізичними особами та спрямований на реалізацію законодавчо закріплених прав, здійснення усіх типів та видів соціально-економічної допомоги підтримання прийнятного рівня життя та соціальної стабільності постраждалих громадян.

Наукові положення, розроблені дисертантом, базуються на використанні відповідних методів наукових досліджень та використанні фундаментальних положень економічної теорії та теорії державного управління, інших наук, що також підтверджує достовірність та обґрунтованість наукових положень представлених в дисертації.

#### **Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях.**

Основні результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних наукових конгресах та науково-практичних конференціях в різних містах України, а також за кордоном.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 8 публікаціях, зокрема це: 5 статей, із них 2 – у міжнародному спеціалізованому виданні за напрямком, а також 3 тез доповідей у збірниках матеріалів наукових форумів. Загальний обсяг публікацій автора за темою дослідження – 3, 25 др. арк.

У наукових працях в повній мірі відзеркалено всі розділи рецензованої дисертації.



### **Оцінка оформлення дисертації.**

Дисертаційна робота подана за традиційною схемою, викладена українською мовою на 195 сторінках друкованого тексту. Вона складається вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Список використаних джерел налічує 199 найменувань, що дозволило автору запропонувати ряд наукових положень, висновків і рекомендацій, отриманих на основі вивчення цієї значної кількості наукової літератури з даної проблематики.

### **Практичне значення дисертаційної роботи.**

Основні положення й висновки дисертації можуть використовуватися фахівцями під час написання підручників і навчальних посібників, створення навчально-методичної літератури; в роботі органів державної влади у сфері попередження надзвичайних ситуацій.

Теоретичні напрацювання та практичні рекомендації дисертаційного дослідження знайшли своє відображення в роботі Департаменту з питань цивільного захисту та оборонної роботи Чернігівської обласної державної адміністрації (довідка про впровадження № 07-01-02/4027 від 17.12.2024).

Практичні напрацювання автора дисертаційного дослідження використовуються в роботі Департаменту цивільного захисту Харківської обласної військової адміністрації (довідка № 03-01-02/3122, від 02.12.2024).

### **Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.**

Оцінюючи в цілому достатній рівень розробки теоретичних і методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків і пропозицій, необхідно зробити певні уточнення, застереження та рекомендації з метою подальшого вдосконалення досліджуваної проблематики.

1. Обґрунтовуючи актуальність обраної теми дослідження автор цілком слушно робить посилання на тих вчених, наукові доробки яких можуть бути використані на рівні теоретико-методологічного підґрунтя для розгляду даної проблематики, але разом з тим, автор не робить посилання після прізвища вченого на список використаних джерел, в якому на наше переконання, повинні бути



роботи згаданого вченого.

2. У першому розділі дисертаційного дослідження (стор.19- 68) автор досить повно та докладно розглядає теоретичні та методичні аспекти процесу формування та впровадження існуючих технологій та компонентів державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій, але на наш погляд бракує порівняльно - узагальнюючої таблиці, присвяченої різним етапам розвитку та їх особливостям і відмінностям, що надало б зазначеному розділу більшої структурованості та логічності.

3. У своїй роботі Касьян О. О. ставить завдання страховий механізм державної політики у сфері попередження надзвичайних ситуацій, але у висновках до розділу не визначено, які заходи було зроблено для даної оцінки в системі захисту від надзвичайних ситуацій;

4. У третьому розділі автор зазначає першочергові кроки, за допомогою яких забезпечується соціально-економічний механізм державної політики в умовах виникнення надзвичайних ситуацій, але на жаль автор не зосередив своєї уваги за рахунок яких фінансових ресурсів або фінансових інструментів можливо це забезпечення.

5. В дисертації наведена дуже обмежена кількість статистичних даних, зустрічаються певні стилістичні недоліки .

В той же час слід відзначити, що вказані зауваження ні в якій мірі не знижують загальної наукової і практичної цінності роботи і не впливають на достатньо позитивну оцінку дисертації Касьяна Олексія Олександровича.

### **Загальний висновок та оцінка дисертації.**

Дисертаційна робота Касьяна Олексія Олександровича «Державна політика у сфері попередження надзвичайних ситуацій» є завершеним науковим дослідженням, виконаним самостійно автором на актуальну тему. Робота містить теоретичні розробки та практичні пропозиції, спрямовані на удосконалення механізмів державної політика у сфері попередження надзвичайних ситуацій.

Робота повністю відповідає вимогам, що ставляться до дисертації на



здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», а саме: вона виконана на актуальну тему, сформульовані в ній наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими, достовірними, містять наукову новизну та мають практичну значущість.

Зважаючи на зазначене, вважаємо, що дисертаційна робота Касьяна Олексія Олександровича «Державна політика у сфері попередження надзвичайних ситуацій» відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01. 2022 року № 44, а її автор, Касьян Олексій Олександрович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

**Офіційний опонент:**

завідувач кафедри національної безпеки, менеджменту та публічного адміністрування Чернігівського інституту інформації, бізнесу і права Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая», доктор наук з державного управління, доцент



**ЯРОВОЙ Тихон**